

ЭЛ ЭМГЕКТЕН ЭСКЕРЕТ

ЖЕТИГЕНДИК ЖЕТИК ПРОФЕССОР

Өмүр жолун илимге, элге билим берүү жана агартуу тармагына төгүп-чачпай бүтүндөй арнаган Намазбек БЕЙШЕКЕЕВ арабызда болгондо мына быйылкы жылдын май айында 85 жашка толмок эле.

бараандуу илимий журналына жарыялаган.

Илимпоз чыгарына көзү жеткенден кийин, аны ошо кездеги Тил жана адабият институтунун директору, академик И.А.Батманов 1958-жылы кенже илимий кызматкерлик орунга которот. Ал орунда 1961-жылга чейин иштейт. Ошол 1961-жылы ар бир кыргыз тилчилеринин столунда же китеп текчесинин көрүнүктүү жеринде дайыма турчу, эң керектүү болгон «Кыргыз тили (Адабияттардын библиографиялык көрсөткүчү 1929-1959)» деген китепти жарыкка чыгарат. Беделдүү академик, түрколог И.А.Батманов ага 1961-жылы «Кыргыз диалектологиясы» адистиги боюнча аспирантурага кирүүсүн сунуш кылат. Аспирантурага өткөн Н.Бейшекеев И.А.Батмановдун жетекчилиги менен «Кыргызстандан тышкаркы кыргыз говорлору» деген теманы тыгыз изилдөөгө ала баштайт. Диссертациясына фактылык материалдарды топтоо максатында Тажикстандагы (Мургаб), Өзбекстандагы (Анжыян, Наманган, Фергана, Самаркан, Ташкен ж.б. областтарында) жана Казакстандагы (Алматы, Жамбыл, Чымкент, Семей, Ак-Төбө ж.б.) аймактарда байыркы

мезгилдерден бери туруктуу жашап келе жаткан кыргыздардын арасына бир нече жумага, кээде бир айга созулган илимий командировкаларга барып турат. Жыйнаган факты-материалдардын система-лаштырып, аларды макалалардын сериясы жана монографиялар түрүндө жарыкка чыгарат. Анын мисалдары иретинде Г.Бакинова, Э.Абдулдаев менен авторлошул жазган «Өзбекстандагы кыргыздардын тилиндеги жергиликтүү өзгөчөлүктөр» (1962) жана жеке өзү жазган «Казакстандагы кыргыздардын тилдик өзгөчөлүктөрү» (1964) деген китептерди көрсөтүүгө болот. Ошентип, 1965-жылы кандидаттык диссертациясын ийгиликтүү коргойт да, кайрадан Кыргыз ССР илимдер академиясынын Тил жана адабият институтундагы «Кыргыз тилинин тарыхы жана диалектологиясы» секторунан кенже илимий кызматкер болуп орношот. 1965-жылы Элге билим берүү министрлиги атайын жолдомо менен азыркы Ош мамлекеттик университетине (мурдагы Ош мамлекеттик педагогикалык институтуна) иштөөгө жиберет. Ошондон баштап, анын диалектология багытындагы изилдөө иштери токто-луп, болгон күч-аракети, билими жана жалындыгы жаштык деми студенттерге билим берүүгө, окуу-педагогикалык багытка биротоло баш-оту менен буру-луп калат. Аталган институтта Кыргыз тили жана адабият кафедрасында адегенде улук окутуучу, кийин ошол кафедранын башчысы, Башталгыч билим берүү методикасы кафедрасынын башчысы, Кыргыз тили жана адабияты (Кыргыз тили) кафедрасынын доценти, анан кафедра башчысы, жаңыдан уюшулган Кыргыз жана өзбек тилдери факультетинин деканынын милдетин аткаруучу,

аягында «Кыргыз тили» кафедрасынын профессору деген орундарда иштейт. 27 жыл бою Ош мамлекеттик педагогикалык институтунда өзү менен курбалдаш жана идеялаш, Кыргызстанга белгилүү профессорлор С.Ибрагимов, Ж.Мамытов, С.Шатманов ж.б. менен ак дилден чогуу эмгектенип, жогорку билимдүү кыргыз филологдорун даярдоого аябагандай чоң салымын кошуп келди. Ош мамлекеттик педагогикалык институтундагы өзүнүн ордун баса турган тиешелүү адистерди жетишерлик өлчөмдө даярдагандан кийин, алтымыш жашка чыгар алдында киндик каны тамган Сары-Өзөн Чүйгө биротоло көчүп келүүнү чечет. Ошол чечиминин натыйжасында, 1992-93-окуу жылында Бишкектеги Тилдер жана гуманитардык илимдер мамлекеттик институтуна которуу иретинде келип, адегенде Кыргыз тилинин практикалык курсу кафедрасына, кийин Кыргыз тили кафедрасына профессор-лук орунда өмүрүнүн аягына (2001-ж.) чейин узурлүү иштеп жүрдү.

Н.Бейшекеев Бишкек гуманитардык университетинин Окумуштуулар кенешинин мүчөсү, Окуу-методикалык комиссиясынын мүчөсү болгон, Улуттук аттестациялык комиссиясынын эмгектик тобунун мүчөсү катары эмгектерге түшкөн көптөгөн диссертацияларга объективдүү анализ-жыйынтыктарды жазган.

Көп жылдык илимий-педагогикалык иштери мамлекет тарабынан бааланып, «Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер», «Кыргыз Республикасынын элге билим берүү отличниги» төш белгиси, «Манас – 1000», «Эмгек ветераны» медалдары, Кыргыз Республикасынын элге билим берүү министрлигинин Ардак грамоталары менен бир нече ирет сыйланган. Н.Бейшекеев илим-изилдөө иштери багытында 40тан ашык илимий-методикалык эмгектерди жараткан. Анын калеминен чыккандардын баары азыр библиографиялык сейрек каздыруучу китептерге айланып калды.

Жээнкул ЖУМАЛИЕВ,
филология илимдеринин кандидаты, профессор

Студенттер мелдеш

Түрк Кеңешинин жана Түрк Кеңешине кирген өлкөлөрдүн биримдигинин чечиминин негизинде үстүбүздөгү жылдын 15-майынан Түрк университеттеринин биримдигинин I спорт оюндары өз ишин ийгиликтүү баштап, бүгүн жыйынтыкталмакчы. «Спорт биримдиктин булагы!» деген аталышта даярдалган иминдин аткарылышы менен 15-майда ачылыш аземи болуп өттү.

I спорт оюндарынын тумары катары түрк элдеринин сүйүктүү жаныбары – жылкы баласы – кулун тандалып алынган. Ал «Кулунтай» деген ысым менен спортчулардын сүйүктүү досу катары коштоп жүрдү. Беш күндү өзүнө камтыган убакыттын ичинде мелдештер спорттун 6 түрү боюнча өткөрүлдү. Иш-чарага чакырылган кыргыз спортунун легендасы болгон Каныбек Осмоналиев Түрк университеттеринин биримдигинин спорт оюндарынын программасына кийинки жылдан баштап оор атлетиканы киргизүүнү сунуш кылды. Чындыгында бул жүйөлүү сунуш болду. Себеби, түрк тилдүү мамлекеттердин басымдуу бөлүгүндө спорттун бул түрү өнүккөн. Мелдешке Түркия, Азербайжан, Казакстан, Кыргызстандын 11 университетинен 221 спортчу катышты. Түрк университеттеринин биримдигинин I спорт оюндарынын өткөрүлүшүнүн максаты – түрк тилдүү элдердин достук, бир туугандык мамилелерин тереңдетип, студенттердин арасында дене тарбияны, спортту өнүктүрүү, жайылтуу жана дана-

СПОРТ – БИРИМДИКТІН БУЛАГЫ

залап, жаштардын спорт аркылуу сергек жашоого болгон кызыгуусун өрттөөрү менен Түрк Кеңешине кирген өлкөлөрдүн университеттеринин эң мыкты деген спортчуларын аныктоо болуп эсептелет. Дүйнөлүк аренада туруктуу орду бар Түрк Кеңеши жана анын курамын түзгөн мамлекеттердин колдоосу менен Түрк университеттеринин биримдигинин бирдиктүү чечиминин негизинде Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин спорт жайларында «Спорт – биримдик үчүн!» деген ураандын алдында мелдештер уюштурулду. Спорттук мелдештер эл аралык деңгээлде, эл аралык спорттук эрежелердин негизинде

өткөрүлдү. Келген коноктор спорт оюндары менен гана чектелип калбастан, шаарыбыздын тарыхый, маданий кооз жайлары менен таанышып чыгышты. I спорт оюндарын уюшкандыкта өткөрүүдө Түрк Кеңеши, Түрк университеттеринин биримдиги жана анын төрагасы, Кыргыз Түрк «Манас» университетинин ректору, профессор Себахаттин Балжы жана анын эмгек жамааты тарабынан көрүлгөн бардык аракеттер, камылгалар, алдыга коюлган иш-долбоорлор толугу менен аткарылгандыгына күбө болдук.

Айзада ДҮЙШӨНБАЕВА

Спорт

ИСЛАМ ТИЛЕКТЕШТИК ОЮНДАРЫ

Азербайжандын борбору Баку шаарында IV Ислам тилектештик оюндары өтүүдө.

**BAKU
2017**
4th Islamic Solidarity Games

Исламиадага 54 өлкөнүн өкүлдөрү катышууда. Алар спорттун 21 түрүнөн: 18 олимпиадалык, 3 олимпиадалык эмес түрүнөн жеңүүчүлөрдү аныкташат. 8-майда башталган оюндар 22-май күнү жыйынтыкталат.

Медалдардын саны боюнча Кыргызстан алдынкы 10 команданын катарында келүүдө. Азырынча биздин 2 алтын, 2 күмүш жана 4 коло байгезиб бар. 18-майга карага azerisport.com тараптан маалыматка ылайык Түркия менен Азербайжан биринчи орунду талашып келүүдө.

Медалдар боюнча турнир жадыбалы:

1. Түркия - 54 алтын, 45 күмүш, 38 коло
2. Азербайжан - (50-29-20)
3. Иран - (14-17-23)
4. Өзбекстан - (8-12-23)
5. Индонезия - (6-23-20)

Бүгүнкү күнгө карата 33 өлкөнүн өкүлдөрү медалдуу болушту.

Асан ЖУНУСОВ